

Gedoe rond 'handshake' werkt kille Justitie in de hand

In de fel gemediatiseerde zaak rond de 'kasteelmoord' maande strafpleiter Hans Rieder op 6 maart raadsheer Paul Boudolf aan om zich terug te trekken wegens gewekte schijn van partijdigheid. Aanleiding was een ontmoeting (mét handdruk!) tussen de voorzitter van de Kamer van Inbeschuldigingstelling (KI) en een lid van het openbaar ministerie (OM) enkele dagen eerder. Na de vervanging van de raadsheer werd de procedure met enige vertraging voortgezet, maar een en ander geeft toch wel te denken, vindt Bart Nelissen van de KULeuven, nu meester Rieder niet langer over een mandaat beschikt om zijn cliënt Pierre S. te vertegenwoordigen. Of Rieders excès de zèle aan de basis lag van de bedanking voor bewezen diensten, zal wellicht een goed bewaard geheim blijven. Spijtig is vooral dat er geen opheldering kwam rond zijn controversiële wrakingsverzoek begin maart.

Bart Nelissen

Meester Rieder staat erom bekend veel belang te hechten aan een stipte opvolging van gerechtelijke procedures. Het bewuste wrakingsverzoek - waarover het Hof van Cassatie zich uiteindelijk niet heeft moeten uitspreken wegens het dadelijk vertrek van de geïmpeerde - was dan ook niet het eerste in zijn rijkgevlude loopbaan. Nu is er *an sich* natuurlijk niets mis met het uitoefenen van de wettelijke mogelijkheid om een partijdig geachte rechter procedureel uit de weg te ruimen. Een doelmatige verdediging van 's cliënts belangen vergt soms niets minder. Wat ons bevreedt, is dat Rieder op zijn wenken werd bediend ondanks de verklaringen vanwege zetel en openbaar ministerie: voor de buitenwereld had voorzitter Boudolf zich immers teruggetrokken om procedurekwesties te vermijden en maakte het OM slechts gewag van een toevallige, beleefde ontmoeting tussen de raadsheer en substituuut Fien Maddens.

VERONTRUSTEND MENS- EN-RECHTERSBEELD

Als de handdruk de werkelijke aanleiding was voor het wrakingsverzoek, is bezorgdheid aangewezen, ongeacht de goede of

kwade trouw van de advocaat.

Laat ons eerst veronderstellen dat Hans Rieder oprecht aan het twijfelen sloeg over de onpartijdigheid van de voorzitter toen hij vernam dat de betrokken magistraten elkaar hadden ontmoet en de hand geschud. Het wrakingsverzoek ligt dan in de lijn van Rieders roeping om de belangen van zijn cliënt te vrijwaren, maar geeft tegelijk toch wel sprekend blijk van een verontrustend mens-en-rechtersbeeld. Wanneer handenschuddende magistraten zonder meer bezorgd-

“

Justitie had de kans moeten grijpen om Rieder te dwingen zijn wrakingsverzoek hard te maken voor Cassatie.

”

heid oproepen bij een advocaat, getuigen resulterende wrakingsverzoeken immers vooral van een rationalistisch-wantrouwe visie op rechter en Justitie. Wie meent dat een behoorlijke strafprocedure geen elementaire blijken van respect (lees: een handdruk) verdraagt tussen magistraten die in dezelfde zaak optreden, zet elke (welbegrepen) *esprit de corps*, laat staan elke menselijkheid op de helling.

Dan is er nog de hypothese waarin meester Rieder, ditmaal te kwader trouw of minstens

Business relationships are tricky. While a handshake may not always seem enough, a hug is always too much.

zeer berekend, de ontmoeting met handdruk aangreep om de onpartijdigheid van voorzitter Boudolf in twijfel te trekken. Hoewel niet meteen duidelijk is op welke manier dat zijn cliënten tot voordeel strekt, durven we op basis van eerdere standpunten vermoeden dat hij simpelweg een gelegenheid te baat heeft genomen om de voorals-

nog niet gerealiseerde, volstreekte wapengeveerbaarheid in strafzaken tussen advocaat en procureur te compenseren door parket en zetel waar mogelijk uiteen te spelen. *Divide et impera*: wrakingsverzoeken als middel om wederzijds wantrouwen en afstandelijkheid te bewerkstelligen.

INTIMIDATIE EN GEMISTE KANS

Als deze inschatting juist is, werpt dat meteen een bijzonder licht op de al met al karige verklaring die meester Rieder aflegde voor

aanvang van de bewuste zitting van de KI. De verzamelde pers vernam toen dat hij de zaak eerst zou bepleiten voor het onderzoeksgerecht - tot zover geen vuiltje aan de lucht - om vervolgens te 'weten [...] of we nog in een rechtsstaat leven'. Die laatste zinsnede heeft verdacht veel weg van een bedenkelijke redenering *à la* 'een rechtssysteem waarin mijn pleidooien niet worden gevolgd, kwalificeert niet langer als een rechtsstaat'.

Rieders *bona fides* wordt weerlegbaar vermoed, maar opheldering ware wenselijk geweest. We menen dan ook dat Justitie in de persoon van voorzitter Boudolf de kans had moeten grijpen om meester Rieder te dwingen zijn wrakingsverzoek hard te maken voor Cassatie en zo de waarheid aan het licht te brengen omtrent de litigieuze ontmoeting tussen de betrokken magistraten. Men had nu immers de gelegenheid om de invloedrijke strafpleiter kleur te doen bekennen over zijn visie op de rechterlijke onpartijdigheid en de implicaties op de interpersoonlijke omgangsvormen tussen hen (lees: magistraten) waarop we een toenemend beroep doen om namens ons allen geschillen te beslechten in een steeds complexere, multimorele maatschappij.

Ten slotte kunnen we ons inbeelden dat de terugtrekking van voorzitter Boudolf als gevolg van Rieders assertiviteit het imago van Justitie geen deugd heeft gedaan. Met wat extra moed en geduld - wrakingsprocedures zijn aan strikte termijnen gebonden - had de geïntimideerde voorzitter Rieder kunnen dwingen en Cassatie kunnen helpen om klare wijn te schenken over het belang van wellevendheid tussen magistraten die elkaar tegen het lijf lopen bij de uitoefening van hun functie. Men had kortom komaf kunnen maken met het nog vers in het geheugen liggende 'krabbenmand-aura' rond *Fortigate* waaruit opnieuw is gebleken dat Justitie haar demonen (lees: gevoelens van wantrouwen) blijvend moet bekampen.

(De auteur is doctorandus aan de rechtsfaculteit van de KU Leuven)

COLUMN | RUDY VERBEKE

Btw-nijd

© WVV

Als het waar is dat de taal 'gansch het volk' is, dan geldt dat zeker voor het juristenvolk. Het wikken van woorden, het knetteren met letteren, het verzinnen van zinnen die zingen: goede juristen zijn tegelijk taalacrobaten. Taal staat nooit stil en woorden leiden vaak al een lang leven voor ze door de woordenboeken als nieuwe realiteit

worden erkend. Het volstaat de oren te spitsen of de krant te lezen om zich te vergewissen van de bijdrage die juristen aan die taalontwikkeling leveren. In een recent interview liet de voorzitter van de OVB zijn licht schijnen over de gespannen verhouding tussen advocaten en de *cijferberoepen*. Mooi woord. Daarmee worden accountants, fiscaal raadgevers en financieel consultants bedoeld. In het artikel kwam onder andere het ongenoegen van die cijferberoepen ter sprake over de vrijstelling van advocaten van de btw. De voorzitter van de OVB pleitte met gebalde vuisten dat die discriminatie gerechtvaardigd wordt door de sociale en onderbetaalde opdrachten die advocaten vaak vervullen voor de minstbedeelden. Helaas liet hij op taalkundig vlak de

mooie kans liggen om de spanning tussen advocaten en cijferberoepen te herleiden tot pure *btw-nijd*. De koppeling van fiscale begrippen en *emoterminologie* is zeldzaam.

Zal de term 'foefeladvocaten' de volgende editie van Van Dale halen? En wat let je om zelf mee te werken aan de taaluitbreiding? *Salduzmisnoegen*, waarom niet? Of *topmagistratestekort*? Een woord zegt soms meer dan duizend foto's. Over foto's gesproken. Opdat een woord zich kan verankeren, moet het steun vinden in een toestand die gekenmerkt wordt door enige bestendigheid. Het is niet omdat op een blauwe zondag in de Gentse rechtbank twee dames in hun bloot gat worden gefotografeerd, dat men van 'blotebillenjustitie' kan spreken. Maar misschien kan het dienen als verzamelterm voor onze uitschuiers en missers die zo geliefd zijn bij een deel van de media, die zich wel eens bezondigen aan 'justitiebashing'. Nog zo'n woord dat opgeld maakt. 'Bashing' stond al een tijdje in Van Dale, maar nu gaat men het ook in het Nederlands vervoegen. Lees maar de persberichten over de aanpak van 'homobashen' in Brussel en hoe dat voortaan via de GAS-wet zal worden bestraft, tussen het graffiti spuiten en het

achterlaten van een hoeksalon op de stoep. Vooral in de uitgaansbuurten wordt er in Brussel ergerlijk veel *homogebasht* of *gehombasht*. Dat zal de toekomst uitwijzen.

Een fraai voorbeeld van taalcreatie vanuit de juridische hoek was het antwoord van de inmiddels als eerste voorzitter van het Hof van Cassatie voorgedragen magistraat die zich op een vraag van een nieuwshongerige journalist van *De Tijd* liet ontvallen: 'Ik zwijg als een vis'. Vanuit taalkundig oogpunt is het een voltreffer, omdat het een originele vergelijking belicht. Origineel en toch niet vergezocht. Iedereen weet dat een conversatie met een vis onbegonnen werk is, maar wij etaleren die wetenschap zelden met zoveel aplomb. Hoewel de hoge magistraat met het magistrale antwoord alleen uiting wou geven aan zijn discretie over zijn op til zijnde benoeming was de onliner meteen een bron van speculatie. Zal het Hof voortaan gekenmerkt worden door zwijgzaamheid? En waarom verwijzen naar een vis? Het is toch het jaar van de draak, niet?

(De auteur is praktijklector aan de Vrije Universiteit Brussel)